

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO PIRMININKAS
SPEAKER OF THE SEIMAS OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

Europos Tarybos
žmogaus teisių komisarui
Nilsui Muižniekui

Vilnius, 2017 m. kovo 1 d.

Gerbiamasis pone Komisare,

dėkoju už Jūsų laišką, kuriame reiškiate rūpestį ir rekomendacijas dėl vaikų teisių politikos ir su tuo susijusių teisės aktų priėmimo ir įgyvendinimo Lietuvoje. Labai vertiname bendradarbiavimą su Europos Taryba užtikrinant vaikų apsaugą ir kovojant su smurtu artimoje aplinkoje. Jūsų laišką perdavėme atsakingiems Lietuvos Respublikos Seimo komitetams.

Pagarbos vaikui kultūros puoselėjimas ir darnios aplinkos vaikui augti užtikrinimas lemia darnią ir taikią ateities visuomenę. Siekiant kurti tokią aplinką vaikui augti, yra būtina ugdyti visuomenės nepakantumą bet kokiam smurtui. Šiam tikslui pasiekti turi būti pasitelktos visos socialinės, švietimo, teisinės ir kitokios priemonės.

Norėčiau pasidžiaugti, kad 2017 m. vasario 14 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo pataisas, įtvirtinančias bet kokių fizinių bausmių ar kitokių smurtinių bausmių vaikui uždraudimą. Už šias pataisas Seimas balsavo vienbalsiai.

Priimtu įstatymu apibrėžiamos smurto prieš vaiką ir fizinių bausmių sąvokos; įtvirtinama nuostata, kad fizinės bausmės taip pat yra smurtas; nustatytos keturios smurto prieš vaikus formos: fizinis smurtas, psichologinis smurtas, seksualinis smurtas ir nepriežiūra. Įstatymu įtvirtinta nuostata, kad draudžiamas visų formų smurtas prieš vaiką, įskaitant fizinės bausmės. Taip pat nustatoma, kad valstybė imasi visų reikiamų teisinių, administracinių, socialinių, švietimo ir kitų priemonių, skirtų vaiko apsaugai nuo visų formų smurto (įskaitant fizinės bausmės), kurį jis gali patirti iš tėvų, kitų teisėtų vaiko atstovų ar kurio nors kito vaiką prižiūrinčio asmens, užtikrinti.

2017 m. vasario 14 d. Seimui pateikti naujos redakcijos Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo ir jo lydymųjų teisės aktų projektai, kuriais siekiama suformuoti nuoseklią ir koordinuotą vaiko teisių apsaugos institucijų sistemą, užtikrinančią tinkamą vaiko teisių ir jo teisėtų interesų apsaugą, saugią ir tinkamą aplinką vaikams augti ir atstovavimą jiems. Nauju reglamentavimu siekiama sukurti nuoseklią pagalbos šeimai sistemą. Pataisomis siekiama stiprinti socialinį darbą su vaiku ir šeima; tobulinti vaiko globos (rūpybos) šeimoje ir šeimynoje institutus; plėsti alternatyvias stacionarios globos likusiems be tėvų globos vaikams paslaugas, numatant socialinių globėjų, kaip profesionalių darbuotojų, paslaugas vaikams, sudaryti galimybes vaiko globėjams

(rūpintojams) gauti būtinąją specialistų pagalbą (informavimo, konsultavimo, krizių įveikimo ir kitais klausimais), padedančią užtikrinti vaiko globos (rūpybos) įgyvendinimą ir tinkamą vaiko poreikių ir teisėtų interesų užtikrinimą.

2017 m. kovo 7 d. Seimo Žmogaus teisių komitetas rengia konferenciją „Neįgaliųjų teisių konvencija: kas nauja praėjus metams po Neįgaliųjų teisių komiteto pateiktų rekomendacijų Lietuvai“. Šioje konferencijoje bus aptariamas ir neįgalių vaikų lygiateisiškumo klausimas užtikrinant jų teisę į mokslą, saviraiškos laisvę ir kultūrinį gyvenimą.

Pastarąjį dešimtmetį Seimas itin daug dėmesio skiria smurto visuomenėje tendencijų mažinimui. Vertindamas paplitusias smurto apraiškas šeimoje, 2011 m. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą (toliau – Įstatymas). Šiuo įstatymu siekta apsaugoti asmenį, taip pat ir vaiką nuo bet kokio artimųjų smurto. Remiantis šiuo įstatymu, smurtą patyrusiu asmeniu taip pat laikomas vaikas, patyręs tiesioginį smurtą artimoje aplinkoje, taip pat tapęs smurto artimoje aplinkoje liudininku ar gyvenantis aplinkoje, kurioje buvo smurtauta. Smurtas apibrėžtas kaip veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, materialinę ar neturtinę žalą.

Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys Seimo nariai nuolat bendradarbiauja su Įstatymą įgyvendinančiais pareigūnais ir nevyriausybinėmis organizacijomis, taip yra siekiama laiku nustatyti šio įstatymo spragas ir jas taisyti.

2016 m. spalio mėn. Seime buvo priimtas Seimo Žmogaus teisių komiteto darbo grupės parengtas Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymo pakeitimo įstatymas, kuriame nustatyti konkretūs institucijų koordinavimo ir bendradarbiavimo mechanizmai.

Taigi naujai priimtais Įstatymo pakeitimais konkrečiai nustatoma, kad organizuojami bendri ir specializuoti asmenų, dirbančių apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje, mokymai. Taip siekiama bendrais mokymais suvienodinti visų šioje srityje dirbančių asmenų Įstatyme nurodytų uždavinių ir tikslų sampratą bei gebėjimus bendradarbiauti ir koordinuoti veiksmus; specializuotais mokymais – užtikrinti kiekvienos srities specialisto kompetentingą reagavimą atliekant savo funkcijas.

Įstatymo pataisomis buvo įtvirtintas smurto artimoje aplinkoje prevencijos koordinatorius. Įstatymo 4 straipsnis papildytas nuostata, įpareigojančia savivaldybės administracijos vadovą ar jo pavaduotoją koordinuoti prevencijos priemonių įgyvendinimą savivaldybėje. Nustatant smurto artimoje aplinkoje prevencijos koordinatorių siekiama užtikrinti skirtingų sričių institucijų koordinuotą bendradarbiavimą bei nuoseklius ir koordinuotus atsakingų institucijų veiksmus įgyvendinant smurto artimoje aplinkoje prevenciją.

Remiantis naujai priimtu reglamentavimu bus galima skirti smurtą patyrusio asmens apsaugos priemones tais atvejais, kai nepakanka duomenų pradėti ikiteisminį tyrimą.

Siekiant užtikrinti smurto artimoje aplinkoje prevenciją, siūloma nustatyti, kad apie visus gautus pranešimus dėl smurto artimoje aplinkoje yra informuojami specializuoti pagalbos centrai ir savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyriai, kai toje

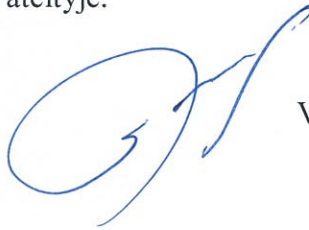
aplinkoje auga ar įvykio metu buvo vaikas, arba jeigu įtariamas smurtavęs asmuo yra nepilnametis.

Taip pat, siekiant efektyvesnio Įstatymo įgyvendinimo, 2016 m. rugsėjo 21 d. priimtas Seimo Žmogaus teisių komiteto darbo grupės parengtas Seimo nutarimas Nr. XII-2629 „Dėl apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje užtikrinimo“. Šiuo nutarimu siekiama užtikrinti smurto artimoje aplinkoje atvejų atpažinimą ir nustatymą; įgyvendinti efektyvesnę smurto artimoje aplinkoje prevenciją ir veiksmingesnę pagalbą smurtą patyrusiems asmenims, ypač dėmesį skiriant smurtaujančioje aplinkoje augantiems vaikams; kurti kokybiško institucijų bendradarbiavimo ir tarpusavio veiksmų koordinavimo sistemą, kuri padėtų užtikrinti metodišką ir tikslingą statistinių duomenų, leidžiančių įvertinti kovos su smurtu artimoje aplinkoje tendencijas ir sisteminės problemas, rinkimą.

Dėkojame už Jūsų vizito Seime metu pasidalytas mintis dėl Stambulo konvencijos ratifikavimo, apie šios konvencijos reikalingumą ir galimą teigiamą įtaką visuomenės gyvenimui be smurto. Seimo Žmogaus teisių komitetas siekia supažindinti pilietinę visuomenę ir politikus su šios konvencijos nuostatomis. Pavasario sesijos metu Komitetas planuoja surengti konferenciją, skirtą Stambulo konvencijos tikslų ir nuostatų išaiškinimui. Komiteto pirmininkas Valerijus Simulikas yra dėkingas už Jūsų 2016 m. gruodžio 8 d. susitikimo metu išsakytą pasiūlymą pasidalyti Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro institucijos įžvalgomis dėl Stambulo konvencijos ir, kai bus patvirtinta pavasario sesijos Komiteto darbotvarkė, planuoja kreiptis į Jus dėl Europos Tarybos žmogaus teisių komisaro institucijos deleguotų ekspertų galimo dalyvavimo konferencijoje.

Gerbiamasis Komisare, dar kartą dėkoju už Jūsų rekomendacijas ir tikiuosi tęsti konstruktyvų bendradarbiavimą ateityje.

Seimo Pirmininkas

Viktoras Pranckietis

Courtesy translation

Mr Nils Muižnieks
Commissioner for Human Rights
European Council

Vilnius, 1 March 2017

Dear Commissioner Muižnieks,

Thank you for your letter expressing concern and providing recommendations as regards children's rights policy and the adoption and implementation of the associated legislation in Lithuania. We appreciate the cooperation with the Council of Europe in child protection and fight against domestic violence and have forwarded your letter to the relevant committees of the Seimas of the Republic of Lithuania.

The development of a culture of respect for children and sustainable environment for children's growth is a precondition for a balanced and peaceful society. In order to create such an environment, zero tolerance to all forms of violence needs to be promoted. This objective requires the implementation of a range of social, education, legal, and other measures.

I am pleased to note that, on 14 February 2017, the Seimas adopted amendments to the *Law on Fundamentals of Protection of the Rights of the Child*. The amended Law, adopted unanimously by the Seimas, prohibits all forms of physical punishment and other types of violent punishment of children.

The Law defines the concepts of violence against children and physical punishment; establishes that physical punishment also constitutes violence; and identifies four forms of violence against children: physical violence, psychological violence, sexual violence, and neglect. One of the provisions enshrined in the Law prohibits all forms of violence against children, including physical punishment. The Law also establishes that the state shall take all the appropriate legislative, administrative, social, educational, and other measures to protect children from all forms of violence including physical punishment they may incur from their parents, other legal representatives, or any other caregivers.

On 14 February 2017, the Seimas received a new *Draft Law on Fundamentals of Protection of the Rights of the Child* and draft secondary legislation. The drafts are aimed at creating a coherent and coordinated institutional setup for proper protection of children's rights and legitimate interests, creation of a safe and secure environment for children's growth, and proper representation of children. The new regulation aims at establishing a coherent system of assistance to families. The amendments will reinforce social work with children and families; improve care and guardianship in ordinary and extended foster family settings; expand alternative residential care services for children left without parental care by offering them

services of social guardians as professional carers; provide child carers and guardians with expert assistance in cases of need of information, counselling, crisis resolution, and other forms of assistance aimed at ensuring children's care and guardianship as well as appropriate protection of children's needs and legitimate interests.

On 7 March 2017, the Seimas Committee on Human Rights will organise a conference, titled *The Convention on the Rights of Persons with Disabilities: a Year Following the Provision of Recommendations to Lithuania by the Committee on the Rights of Persons with Disabilities*. The conference will focus on equal treatment of children with disabilities with respect to their right to education, freedom of expression, and cultural life.

Reducing violence in society has been in the focus of attention of the Seimas for the past decade. In view of widespread domestic violence, the Seimas adopted the *Law on Protection against Domestic Violence* back in 2011. The objective of the Law was to protect individuals, including children, from all forms of domestic violence. The Law identifies victims of domestic violence as individuals, including children, who suffer from imminent domestic violence, witness domestic violence, or reside in an atmosphere of domestic violence. Violence is defined as consisting of any intentional physical, psychological, sexual, economic, or other acts or omissions directed against an individual and causing physical, material, or non-material damage.

Members of the Seimas working in the field of protection against domestic violence closely cooperate with the officials in charge of implementation of the Law as well as non-governmental organisations in order to ensure timely identification and rectification of any gaps and omissions in the Law.

In October 2016, the Seimas adopted amendments to the *Law on the Protection from Domestic Violence* drafted by the Working Group of the Seimas Committee on Human Rights. The amended Law endorses concrete mechanisms of inter-institutional coordination and cooperation.

In particular, the newly adopted amendments provide for the organisation of general and specialised inter-institutional training on protection against domestic violence for all institutional stakeholders. The general training is designed to promote shared inter-institutional understanding of the tasks and objectives under the Law and to enhance the capacity for inter-institutional cooperation and coordination. The specialised training is designed to ensure a competent institutional response by the members of staff in charge of the relevant functions.

The amendments to the Law establish the position of a coordinator of prevention of domestic violence. Article 4 of the Law was amended by adding a provision obliging the heads of municipal administrations or their deputies to coordinate the implementation of preventive measures in their respective municipalities. The rationale behind is to ensure coordinated inter-

institutional cooperation between institutions in charge of a range of different fields, as well as coherent and coordinated action by the competent authorities for the purposes of prevention of domestic violence.

The newly adopted legislation will allow assigning measures for the protection of victims of domestic violence in cases where there is insufficient data to begin the pre-trial investigation.

In cases where children grow in an atmosphere of violence, witness the perpetration of violence, or where the suspected perpetrator is a minor, prevention of domestic violence could be best ensured if all notifications on domestic violence were communicated to specialised assistance centres and municipal child protection divisions.

Also, with a view to more effective implementation of the Law, on 21 September 2016, the Seimas adopted *Resolution No XII-2629 on Ensuring the Protection from Domestic Violence* drafted by the Working Group of the Seimas Committee on Human Rights. The Resolution is aimed at ensuring identification and detection of cases of domestic violence; implementation of more effective prevention of domestic violence and more effective assistance to victims, in particular by focusing on children growing up in an atmosphere of violence; development of a system of smooth inter-institutional cooperation and coordination helping to ensure systematic and targeted collection of statistical data to assess the trends in the fight against domestic violence and to detect systemic problems.

We appreciate the ideas you shared during your visit to the Seimas as regards the ratification of the *Istanbul Convention*, the rationale behind the ratification, and the expected positive impact the Convention may have on promoting life without violence. The Seimas Committee on Human Rights seeks to raise the awareness of politicians and civil society on the provisions of the Convention. During the spring session, the Committee is planning to hold a conference dedicated to the clarification of the aims and provisions of the *Istanbul Convention*. Mr Valerijus Simulik, Chair of the Committee, is grateful for your offer made at the meeting of 8 December 2016 to share the insights of the Council of Europe Commissioner for Human Rights on the *Istanbul Convention*. After the adoption of the agenda for the spring session, Mr Simulik intends to contact you with regard to the possible participation of experts seconded by the Council of Europe Commissioner for Human Rights in the Conference.

Dear Commissioner, thank you for your recommendations once again. I look forward to continuing our constructive cooperation in future.

Viktoras Pranckietis

Speaker of the Seimas